Historia de un Gat negre

ESCRIT EN VERS PER J. F. (A) QUERI

Al temps de María Castanya,
que tres cents anys an passat,
llavoras va neixe un gat
que el va admirar mitja Espanya.
Son pare fou gat dels frares
sa mare una gata moixa
que anava una mica coixa
vetaquí qui eran sos pares.
Sa mare quant gatiná
ne va fe de sis a set,
i aqueix que era tot negret
era el que sol va quedá.
Als altres germanets seus
tots los van tirá a la bassa,
i está clá; com que eran massa
no van vulgué tans hereus.
An aqueix gatet tan bufó
a sa casa l'estimavan,
i hasta tan lo contemplavan
que li davan lo milló.
No es penseu que posés greix
menján fasols ni baijocas;
lo que es feya un tip de mocas
al día que treyan peix.
Estava ya tan lluhén
tan brillant i tan llustrós,

que de veurel tan hermós
s'enamorava la gent.
No se un dia com va se
que una vella l'espiaba
mentres lo gatet s'estaba
prenén lo sol al carré.
Al moment lo va agafá:
lo gatet ya miolava
ella ab un drap lo tapava
nada, que s'el va emportá.
Podeu contá quin disgust
a la casa del gatet;
alló semblava un desfet;
ningú menjava de gust.
Com que era cosa distreta
veurel sempre, cada día,
com tot sol s'entretenía
jugant sempre ab una veta.
Prompte van fe un pregó
per veure si el trobarían,
i al qui el trobés, li darían
una gratificació.
Pero inutil tot va se;
buscarlo fou per demés;
per las plassas i carrés
lo van buscá, pero ré.
La vella que el va robá
a casa seva el tenía,
i del seu pis no surtía
per no deixarlo escapá.
Li feya mol bona vida:
li dava sopas ab llet,
i a voltas un burraguet
i hasta sardina freigida.
Quant feya un any que el tenía,
ya el tenía amarinat,
i es natural, aquell gat
ya may d'allí no es movia.
Los amos que el van criá
ya no el podían coneixa
de moltíssim que va creixe
i de gros que es va torná.
Ell comensava a surtí
quant sentía auló de ratas,
pero si acás veya gatas,
tot miolán cap allí.
Tan promte n'era al corral
com a dal de la taulada,
i ab la cua estarrufada,
i apa, cap a fe el furmal.
A la golfa de la vella
moltas ratas hi habitavan,
i entre ellas, allí arreglavan
per posá al gat una esquella.
Posantli l'esquella al coll
van pensá que es salvarían
i totas s'amagarían
al sentir aquell soroll.
I el resultat ya se sap,
no hi va avé qui li pusés,
i en quatre días no mes
d'ellas no en va quedá cap.
Un dia, voltán taulades
i saltán per las canals,
tot empaitan los pardals
ne va trobá deu niuhadas.
Semblava que mengés neulas,
tal com los feya cruxí:
i es clá, com que eran allí
amagats sota las teulas.
Un gat que s'en va aduná
se va tirá damunt de éll
agafantlo pel clatell
tot pensan «los deixará».
Pero ca fillet de Deu,
allí van se las trumpadas
tot donantse esgarrapadas
i miau, miau, meu, marrameu.
Pero el gat de que parlém
que es lu de la nostra historia,
allí va alcansá victoria
per ser valent en extrem.
Un dia aqueix mateix gat,
per una gata clapada,
a la mateixa teulada,
i va tení un gran combat.
I comparagué un gat roig
¡ab una cara de tuno!!!
i al mateix temps un de bruno
que feya pusat de boig.
La gata que era mol feya;
mirava la gran acció
arrimada en un recó
de prop d'una xamaneya.
L'un gat: «*Mau yo la vull*»
L'altre gat: «*Meu yo també*»
L'altre: «*S'esgarraparé*
i a perill que es tregui un ull».
L'un s'acosta a la gata;
los altres fan lo mateix,
la saragata ya creix,
pero quina saragata.
De marramíus, marramaus
ní havia per pare i mare;
¡digueume vosaltres are
qui arreglaría las paus!!
Pero no i va havé rumansos
que el nostre gat en cuestió,
es qui va guanyá l'acció
i els altres van quedá mansus.
L'un guerxu va quedá;
l'altre en va surtí mes franc
los morros tots plens de sanc
fugín teuladas enllá.
Mentres que el nostru, quietet,
la pota s'ensalivava,
i així la cara es rentaba
entonat i satisfet.
I va dir ab veu gatosa:
«*Yo mano i fay lo que vull;*
la gata que em cau al ull
me la fay la meva esposa».
Yo no se si el van casá,
pero aquell gat va di això:
mes val creureu com fay yo
que no anaru a preguntá.
Aquella vella pensida
ya mol disgustada estava
perque quant lo gat faltava
li faltava mitja vida.
Com que ere el mes de Jené
que en dihuen el mes dels gats,
li feyan mil disbarats
fugint de nit al carré.
Los altres, feyan maneras
de surtí quant lo sentían,
i tots de casa fuigían
pasan per las gatuneras.
I sent al mitg de la nit
la funció allí comensavan,
i en marramaus, tots formavan
un coro molt divertit.
Los vehins tots enfadats,
com no podían durmí
s'avían de desidí
a tirá pedras als gats.
I aixís tots s'esferehían
abandonant lo carré,
i cap a dintre un sellé,
a magarse tots fuigían.
Lo gat negre: ¡Vaya un pas!!!
i tan espavilat que era,
pasán una gatunera
quedá agafat ab un llás.
Grans marramaus va doná
grans bufus, esgarrapadas;
dunavan grans estripadas
per puguerse desgafá.
Ell demanava socorru,
i un gussot que el va aburdá
grinyulán va xapescar
tot esgarrapat del morru.
Un vehí, baixá a la entrada
ab un garrot o bastó,
i allí, sense compassió
li dona una garrutada.
Un gran estrepit va fe
al rebre aquell cop de vara;
pues li va saltá a la cara
i tot lo va fe malbé.
Com que el llás se va trancá
promte va surtí del ball;
i es natural, carré avall
al moment se va allargá.
I en tal desesperació
va corra... sols Deu hu sap...
¿I sabeu ahont va fer cap?
a la casa d'un rectó.
Quant lo gat va arribá allí
tot seguit se va amagá,
sense cuidás de menjá,
no mes sabía dormí.
Al cap que feya dos dias
que la gana l'apretava,
lo pobret ya miolava,
ya no es clavava ab manías.
I en un racó allí arronsat
grinyolán ya feya estona,
respongué la majordona:
«*Senyó rectó, aquí ya un gat*».
Ell se va posá manset,
i hasta es va deixá agafá,

i tot seguit li van da
arrós ab un plataret.
Al rectó li convenía
tení un gat ben retadó
perque al rebost del rectó
sempre ratotas hi havía.
Ré li deixavan sensé
de butifarres, pernils,
hasta ratavan los fils
i tot li feyan malbé.
Mol de temps que això durava
¿i sabeu que va fe el gat?
pasava per un forat
i també al rebost entrava.
Se menjava el que vulía,
i a las ratas res lus deya,
quant estava fart s'ajeya
i al cap d'un ratu surtía.
«*Are en vist quin gat mes perru*»
Allí las ratas van dí:
«*si aquet gat riba a morí*
li farém un gran enterru».
I a pesar de tindre el gat
la majordona digué:
«Al rebost no queda re,
perque tot está retat».
«Are trauré las patatas
butifarras i faixinas,
i allí posareu matxinas
i així murirán las ratas».
Lu gat al rebost va aná,
res hi trobá, parets netas
sols va trobá unas boletas
i es net, se las va manjá.
¿Doncs que li va sucsuhí
pel fet de la majordona?
Que al cap de puquete estona
allí mateix va morí.
I aixís que el gat era mort,
la majordona i va entrá
per la cua el va agafá
i el va tirá dintre l'hort.
«*Yo he fet*—digué—*un disbarat*
soc burra de quatre potas,
que en lloc de matá las ratas
ay envenenat lo gat».
Al andemá al dematí,
la majordona i el rectó
miravan ab atenció
lo que allí va sucsuhí.
Las ratas ya reunidas,
eran curanta si no m'herru;
li arreglaban ya l'enterru
alegras i presumidas.
Van arreglá una sivera
entrevesán los bastóns,
i gisclán unas cansóns
cantavan las del derrera.
Van armá una professó
que era digna de mirá,
i allí al hort van enterrá
aquell gatet tan bufó.
Are qui no vulgui creure
que no em digui mentidé,
perque yo li ensenyaré
un puesto que es pot ben veura.
I en provas que això es historia
i la veritat no arredra
que está labrat a la pedra
per una eterna memoria.
I si ya alguna persona
que d'això estiga duptán,
que vingui ab mi: al instán
anirém a Tarragona.
I com que yo soc furmal,
ya veyeu que no m'enric;
pues l'enterru que os dic
es dintre la catedral.
I no sigueu papanatas
que de duptes surtiréu,
que allí als claustrus trobaréu
la professó de las ratas.

ES PROPIETAT DE JOAN GRAU

REUS.—Véndese en la imprenta y librería «La Fleca» de Juan Grau, calle Aleus, núm. 1. En la misma casa se halla un gran surtido de romances, sainetes, libritos, historias, comedias, aleluyas de redolines, Quincalla, Juguetes, Bebés, Vanos, Paraguas y Sombrillas. Naipes y libritos para fumar. Papel para escribir, sobres para cartas, plumas, mangos, etc. Todo a precios muy baratos.

Tip. «La Fleca»